

SVOBODA SEBEZAPOMNĚNÍ

Cesta k pravé křesťanské radosti

Timothy Keller

TRITON

TRITON
Praha/Kroměříž

Timothy Keller

SVOBODA SEBEZAPOMNĚNÍ
Cesta k pravé křesťanské radosti

SVOBODA SEBEZAPOMNĚNÍ

Cesta k pravé křesťanské radosti

Timothy Keller

přeložil Václav Petr

Stanislav Juhaňák – TRITON

Timothy Keller

Svoboda sebezapomnění

Cesta k pravé křesťanské radosti

Tato kniha ani žádná její část nesmí být kopírována, rozmnožována ani jinak šířena bez písemného souhlasu vydavatele.

© Timothy Keller, 2012 (reprinted four times),
2013 (reprinted three times)

© Stanislav Juhaňák – TRITON, 2014

Translation © Václav Petr, 2014

Cover © Renata Brtnická, 2014

Vydal Stanislav Juhaňák – TRITON,
Vykáňská 5, 100 00 Praha 10,
www.tridistri.cz

ISBN 978-80-7387-774-3

ÚVOD

Čím se vyznačuje srdce, jež prodělalo radikální proměnu skrze milost Boží? Pokud věříme v Krista, jaká by měla naše srdce být? Nejde o prostou etickou otázku poctivého jednání. Mravně a poctivě se koneckonců můžeme chovat i tehdy, jsou-li naše srdce naplněna strachem, pýchou, nebo touhou po moci. Jde o otázku srdcí, jež jsou od základu proměněna milostí Boží – a o to, jak se taková proměna projevuje v reálném životě.

Soustředíme se na následující pasáž z Pavlova 1. listu Korintským:

A tak ať se nikdo nechlubí lidmi. Všechno je vaše, ať Pavel nebo Apollos nebo Petr, ať svět nebo život nebo smrt, přítomnost nebo budoucnost, všechno je vaše, vy však jste Kristovi a Kristus je Boží. Proto ať nás všichni pokládají za služeb-

níky Kristovy a správce Božích tajemství. Od správců se nežadá nic jiného, než aby byl každý shledán věrným. Mně tedy pramálo záleží na tom, soudíte-li mě vy nebo jakýkoliv lidský soud. Vždyť ani já nejsem soudcem sám nad sebou; ničeho si nejsem sice vědom, tím však ještě nejsem ospravedlněn, neboť mým soudcem je Pán. Nevyslovujte proto soudy předčasně, dokud Pán nepřijde. On vynese na světlo to, co je skryto ve tmě, a zjeví záměry srdcí; tehdy se člověku dostane chvály od Boha. Toto jsem, bratří, kvůli vám vztáhl na sebe a na Apolla, abyste se na nás naučili, co znamená ,ne nad to, co je psáno‘, a nikdo se nepyšnil jedním z nás proti druhému. Kdo ti dal vyniknout? Máš něco, co bys nebyl dostal? A když jsi to dostal, proč se chlubíš, jako bys to nebyl dostal?

1. list Korintským 3,21 – 4,7

Korintskou církev sužovala nejednota. Původní sbor založil Pavel. Ale jak je zřej-

mé z odkazů na jména Apollos a Petr (tj. Kéfas), později přišli do Korinta další hlasatelé evangelia. V důsledku toho se různí lidé stýkali s různými význačnými kazateli. Zatímco jednu osobu učil a vychovával Pavel, jiného člověka učil a jmenoval do vyšší funkce Apollos (jiný významný učitel) atd. Avšak místo toho, aby všechny uspokojil buď Pavel nebo Apollos, stalo se dělení do skupin otázkou toho, kdo získá převahu nad ostatními. Jedni prosazovali jednu stranu, druzí druhou, a ve sborech nastal rozkol. Jeden člověk prohlašoval, že by se měl stát vůdcem, protože se učil u Pavla, tedy u *samotného* svatého Pavla. Jiný se hlásil k jinému význačnému kazateli. A tak se církev drobila.

V uvedené pasáži Pavel poukazuje na kořeny rozkolu, jimiž jsou *pýcha* a *vychloubání*. To je důvod, proč se navzájem nemůžeme dohodnout, proč není na světě mír a proč nemůžeme žít pokojně vedle sebe. Zamyslete se. Jedenadvacátý verš začíná *,ať se nikdo nechlubí‘*, v kapitole 4,7

se říká *„proč se chlubiš...?“* a všimněte si šestého verše, v němž Pavel lidi nabádá, aby se nikdo *„nepyšnil jedním z nás proti druhému“*.

„Žádná pýcha, žádné vychloubání,“ zdůrazňuje Pavel. Musíme se zamyslet nad otázkou pokory. A to nezbytně znamená, že narazíme na zajímavé téma hrdosti, sebeobdivu a sebeúcty.

Až do 20. století se v tradičních kulturách věřilo (a pro většinu světových kultur to platí dodnes), že kořenem všeho zla ve světě je, když má člověk sám o sobě *příliš vysoké mínění*. Jaké jsou příčiny většiny zločinů a násilí ve světě? Proč dochází k týrání lidí? Proč jsou lidé krutí? Proč lidé páchají zlé skutky? Tradiční odpověď na tyto otázky zněla *„hybris“* – což je řecký výraz pro pýchu čili pro příliš vysoké mínění o sobě samotném. Tak byla tradičně vnímána příčina špatného lidského chování.

V naší moderní západní kultuře jsme nicméně dospěli ke zcela opačnému kul-

turnímu konsenzu. Podstata současného vzdělávání, způsob, jímž nakládáme s vězni, základy většiny moderní legislativy a výchozí bod moderního psychologického poradenství, to všechno je s tradičním konsenzem v příkrém rozporu. Dnes věříme – a toto přesvědčení tkví svými kořeny hluboko ve všem – že se lidé špatně chovají, protože *postrádají* sebeúctu a protože mají o sobě samotných *nevalné mínění*. Myslíme si například, že manželé bijí své ženy a že se z lidí stávají zločinci proto, že se podceňují – že o sobě samotných *ne* mají příliš vysoké mínění. Dříve si lidé mysleli, že důvodem je, když má člověk příliš vysoké mínění o sobě samotném – když si příliš považuje sám sebe. Nyní tvrdíme, že je to proto, že se mu naopak hrdosti a sebeúcty nedostává.

Před několika lety se objevil v časopise *New York Times* článek psycholožky Lauren Slaterové „Potíže se sebeúctou“. Nešlo ani o převratný článek, který by lidem otevřel oči, ani o blesk z čistého nebe. Autor-

ka jednoduše popsala to, co odborníci věděli již celá léta. K jakému významnému zjištění dospěla? Nenalezla žádné doklady o tom, že by nedostatek sebeúcty a hrdosti byl závažným společenským problémem. Citovala tři současné studie na téma sebeúcty a hrdosti, jejichž závěr byl týž, a dodala, že lidé, kteří mají o sobě vysoké mínění, představují větší hrozbu pro lidi ve svém okolí než lidé s nedostatkem sebeúcty. Ti, kteří mají o sobě nevalné mínění, nejsou zdrojem největších a nejnákladnějších společenských problémů naší země.¹

Bylo by zajímavé vysvětlit, jak to funguje a proč to tak funguje. Zatím postačí suché konstatování, že autorka měla pravdu. Odhadla také, že než tento závěr přijmeme, bude to trvat ještě léta. Názor, že *nedostatek* hrdosti a sebeúcty je příčinou, proč jsou lidé závislí na drogách, proč se dopouštějí zločinů, proč muži bijí ženy atd., je v našich myslích neobyčejně hluboko zakořeněn. Slaterová soudí, že

než se takový názor podaří vykořenit, bude to vyžadovat nekonečně dlouhé úsilí.

Je třeba dodat, že teorie vysvětlující špatné chování na základě nedostatečné sebeúcty a hrdosti je značně atraktivní. Při řešení společenských problémů totiž nemusíte lidi posuzovat podle mravních principů. Stačí, když je podpoříte a posílíte v nich jejich osobnost. V tradičních kulturách se tento problém řeší naopak tím, že proti lidem rázně zasáhnete, usvědčíte je a prohlásíte, že udělali špatnost!

Na uvedené pasáži z 1. listu Korintským je velmi zajímavé, že nabízí metodu, jak přistupovat k hodnocení sebe sama, metodu přístupu k vlastnímu já a metodu vidění sebe sama, jež je odlišná od metody jak tradičních, tak současných moderních a postmoderních kultur. Zásadně odlišná.

Pavel poukazuje na tři aspekty problému. Jsou to:

1. Povaha přirozeného lidského ega.

2. Transformované vnímání vlastního já
*(jehož se Pavel dobral a jež je možné
navodit skrze evangelium).*
3. Metoda, jak dosáhnout transforma-
ného vnímání vlastního já.